

הַפֶּתֶר וְהַכְּבוֹד לְרַבֵּי אֲשֶׁר בָּאֵמֶן

סֵפֶר

זֶהָר הַקְּדוֹשׁ

עִם מֵאוֹר
הַפֶּתֶר וְהַכְּבוֹד

עֵינֵי וְקֶדֶד יֵשׁ מִן שְׂמֵי הַרְוֵה

מֵי אֵי רֵשֶׁתָּהּ מִפְּלִיזֵי

מֵאֲמֵר לְפִרְשֵׁת זֶאתְהֵנֵן

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה
על שם כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

מְדוּרַת קֶרֶן מְלִילֵי בְּרַכָּה

סוד מצות חלה

רעיא מדימנא

'ראשית עריסותיכם חלה תרימו' (במדבר טו ט) וגו', פקודא דא להפריש חלה לכהן. חלה הכי חושבניה, מ"ג ביצים,

הפטר והפבור

במאמר זה יבואר רמז שיעור העיסה החייב בחלה, שהוא מרמז על התיקון הנעשה במצות חלה, ובו יבואר שעל ידי מצות חלה מעלה את המלכות למעלה, ונעשה תיקון לשכינה ואז נקראת 'חלה', ואחר כך מבאר שיש עוד ענינים התלויים בשכינה הנקראים חלה, התפילה ומה שחלה על הצדיקים זכות אבות.

מצוה זו היא **להפריש חלה** וליתנה **לכהן**. ומבאר, כי בתבית חלה עצמה מרומז שיעור העיסה החייבת בחלה, כיון שתיבת **חלה**, **הכי חושבניה** - כך הוא החשבון [-הגימטריא] שלה, **מ"ג** - הרומז על שיעור מ"ג **ביצים**,

מבאר ששיעור חלה שהוא מ"ג ביצים וחומש רומז על התיקון הנעשה בשכינה, שהיא עולה למעלה על ידי מצות הפרשת חלה על ידי המלאכים הרמוזים בגימטריא של שיעור זה.

ראשית עריסותיכם חלה תרימו ו**תרימו** **וגו'** (במדבר טו ט). **פקודא דא** -

שיעור חלה סוד מ"ג

מקורות וצייונים

היא נעשית ראש ומקור לשפע העליון, ומה שהיתה ראש לשועלים נעשית 'אשת חיל עטרת בעלה' (משלי יב ד), ואחר כך שהיא בימין [-על ידי מצות חלה] היא נעשית מערה בדרום דהיינו הדלקת הנר, בענין שלהפריש חלה לכהן יורה על העברת השכינה משמאל לימין, והיינו 'להפריש חלה' שהיא שכינה משמאל לימין. עוד ביאר הרמ"ק שעולה לבניה, ושם בסוד חלה חיל עטרת בעלה מגדלת את ז"א, ונעשה מוחש חמישים [דהיינו שספירות חג"ת נ"ה שבו"א נעשות כלולות כל אחת מעשר]. ונוכח ענין זה בדברי האר"ל בעין חיים (שער דרושי הצלם כללי החו"ג כלל ו) שהובאו להלן בהערה שחמישים שערי בינה מתפשטין בז"א דהיינו בחג"ת נ"ה שבו, וראה בספר גבורת אריה (פר' בראשית) שכתב על דברי הוזהר אלו שהמקדש מלך והעטרת צבי לא פירשו כלום בדברי הוזהר הקדוש האלו, לכן מבאר שם מצוה זו על דרך מצות תרומה מעשר ובכורים, ומפרש שם הענין **שכל מלכות שרשה בחכמה, כידוע אבא [-החכמה] יסד ברתא [-מלכות], והמנוון במצוות אלו הוא להחריז את האור לשרשו דהיינו להעלות את המלכות למעלה, והביא שם דברי הוזהר (מפטישם ח"ב ק) שהמלכות נקראת גם 'אמו' של ז"א וכמו שכתוב 'בעטרה שעטרה לו אמו' (ש"ה"ש ג א), ולפי זה הדברים עולים בקנה אחד עם דברי הרמ"ק שנתבאר כאן. וראה עוד בתיקוני זוהר (תיקון טו לא): שמצות חלה ניתנה ביהוד לאשה כיון שהיא באה לתקן את חטא עין הדעת שעל ידו גרמה האשה מיתה לאדם, לכן צריכה להפריש חלה ועל ידי זה לתקן את האדם, ושם נתבאר שהחלה היא 'יו"ד' ראה שם בבאר לחי' רואי שביאר דברי הוזהר 'טיפה דא יו"ד' ר"ל כי החלה שמוציאין מן העיסה הוא בסוד 'עשה לי עוגת קטנה' (מלכים א' יז ג), כמו שכתב (האר"ל בלקושי תורה שמואל א) אשר צורתה כצורת טיפה שהיא סוד אות י', וראה עוד בדברי הגר"א שם מתבאר שהחלה היא החכמה שבמלכות עיי"ש.**

א. להבין את המאמר הבא צריך להקדים עיקר תיקון מצות חלה, הנה כתב האר"ל בסוד מצות הפרשת חלה (שער המצות פרשת שלח) החלה היא רומזת בשם [כלין] הפנימי דחכמה דנוקבא דז"א כנוכח בדרוש שמות הספירות (עין חיים שער מד פ"ד), והוא שם יו"ד הא"א ו"ו ה"ה העולה גימטריא מ"ח [עיי"ש כי שלשה כלים יש לספירת החכמה דנוקבא דז"א, ושלשה שמות מאירים בה כדלהלן: בכלי החיצון, י' י"ה יה"ו יה"ה, בכלי האמצעי יו"ד, יו"ד הא"א, יו"ד הא"א ו"ו, יו"ד הא"א ו"ו ה"ה, ובכלי הפנימי יו"ד הא"א ו"ו ה"ה], ולכן שיעור חלה אחד מנ"ח חלקים. וראה עוד בסודו האר"ל (מצות חלה): 'ראשית עריסותיכם' סוד החכמה שבה [-שבמלכות] הנקראת 'ראשית', 'תרימו חלה' תרימו ותעלו אותה למעלה ותנתן לכהן. וראה עוד בדברי הרמ"ק בביאור ענינה של מצוה זו, שהיא 'סוד המלכות העולה למעלה', וזה שאמרו 'חלה תרימו תרומה', כי ענינה שהמלכות הנקראת 'חלה' [כמבואר כאן בדברי הוזהר] עולה למעלה על ידי מצוה זו, ועליה זו היא של הו"ד שבה"א [-מלכות], וראה בדבריו בפרדס רמונים (שער יד פ"ד) שהאריך בענין יו"ד זו שהיא מצד החכמה שבנתה את המלכות בסוד אבא יסד ברתא, ובהמשך המאמר הוסיף הרמ"ק לבאר שהמלכות עולה לבניה, הובאו דבריו להלן עיי"ש.

עוד כתב הרמ"ק (א"י כרך ג עמ' קעח) לבאר הטעם שמצות חלה ניתנה לנשים, וז"ל [בדילוג]: עד עתה חלה היא מצוה בפרטות לנשי ישראל יען היתה כענין הדלקת הנר שהיא המלכות, ששלשה מצות אלו הם פרטיות לנשים, וסימנם 'נחה' [נ"דה חלה ה'דלקת הנר], שבשלתם נחה המלכות מדיניה. וחלה היא אמצעית בין נדה להדלקת הנר, וכך ראוי שתחלה תטהר [נדה], ואחר כך תתחלף בשניו מקום, [כי היתה] עד עתה באדמימות השמאל שהיתה [בצירוף] 'הוה"י' [-היינו שהי' משמאל לשאר האותיות, בסוף התיבה], להעבירה [על ידי מצות חלה] לימין [האותיות, לתחילת התיבה, ועל ידי זה נעשה צירוף] 'הוה"י', ומה שהיתה משפעת לחיצונים למטה

וְחֹמֶשׁ בִּיצָה, חֵד מְחֻמָּשׁ. וְאֵית הוֹמָשׁ חֵד מִן חֻמְשֵׁין, דְּאִיהוּ וְ.

הַקְּבָרָה וְהַכְּבוֹד

נאות ה' של חלה: רומזת על חומש ביצה הנוסף על מ"ג ביצים, כי שיעור חלה הוא עיסה שיש בו קמח מ"ג ביצים וחומש ביצה, וחומש ביצה הוא חד מחמש - אחד מחמש חלקים בביצה, ועל דרך הסוד מרמז על המלכות שהיא אחד מחמשה, וְאֵית חוֹמָשׁ

חד מן חמשיין - ויש חומש שהוא אחד מחמשים, כלומר יש בחינה שאותו חומש דהיינו המלכות נחשב לאחד מחמשים, דְּאִיהוּ וְ - שהוא סוד האות ו', והיינו המלכות כשהיא עולה לבניה שאז היא סוד האות ו', וזה אחר מצות הפרשת חלה, כיון שעל ידי מצות

מקורות וציונים

שהיא כולה מארבע אותיות, היא נקראת ' מצד החכמה, ונתבאר עוד בענין זה בדברי התיקונים (תיקון טו דף לא). שהחלה היא ה' שבשכינה [וראה שם שהיא הטיפה שבעיסה, היינו המיין נוקבין שבמלכות, שהם בחינת ' כמבואר בעין חיים (שער לט פ"א)], ונחשב שניטלת מה' כיון שהמלכות היא סוד האות ה' תתאה שבשם הוי"ה, וראה שם בביאור הגר"א בבאר לחי רואי ובבאר יצחק מה שכתבו באורך.

ובדמשק איליור ביאר: חומש ביצה היא רחל, ביצה הוא פרצוף שלם של אבא עלאה דאצילות, וחומש של אצילות הוא פרצוף רחל, לזה אמר שחומש ביצה הוא חד מחמש, פרצוף אחד [שהוא פרצוף] רחל, [שהוא אחד] מחמש פרצופים דאצילות [אריך אנפין, אבא, אמא, זעיר אנפין והנוקבא רחל], שכולם כלולים בפרצוף אבא [כ-י אבא הוא כללות עולם האצילות כנודע].

ו. ע"פ רמ"ק, וז"ל: הוא בסוד 'אשת חיל עטרת בעלה' י על ו' נעשה ו' עכ"ל. והאריך בענין זה בכמה מקומות ראה בפרדס רמונים (שער יז פ"ה) שהאריך לבאר שם מאמר הוזהר (שלח קטא). על הפסוק (וכריה יד ח) 'ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הם הקדמוני' אך ירושלים שהיא המלכות משפעת לים הקדמוני היא הבניה, וביאר שם שהמלכות עולה למעלה ומשפעת אפילו בבניה עצמה עיי"ש, וכן ביאר בדברי הרע"מ.

ועיקר ענין זה מבואר בזהר (בראשית כד). שהמלכות עולה למעלה בסוד 'אבן [היא המלכות] מאסו הבונים היתה לראש פינה' (תהלים קיח כב), ובמפרשים שם. וראה שם באור הרמזה שכתב: שעל ידי תשובה ומעשים טובים עולה למעלה דרך המדרגות, עד כשתעלה עד התפארת נקראת בסוד חול"ם ונקראת כשהיא למעלה 'עטרת בעלה', וכשעלה יותר עד בית המלך במחשבה עילאה או נקראת סגולת"א בסוד כח"ב ואז מקבל השפע ואח"כ תרד לחלק שלל, עכ"ל. [ונראה שהוא מהר"א זלה"ת]. וכן בתיקוני זוהר (תיקון יט לה) נתבאר שיש ג' מדרגות בשכינה, ונתבאר בשער מאמרי רשב"י (ד). כי המלכות שלש בחינות אלו בה, לפעמים עטרת בעלה בסוד חול"ם, פעמים מתחדדת עמו בסוד שור"ק, ולפעמים כרסא תחותיה בסוד חו"ק, כנוצר בתיקונים ובפרשת תרומה דף קנ"ה ע"א. ומבואר שם עוד שבחינות אלו הם בחינת החכמה שבה, עיי"ש שכתב ששלשה מוחין אלו כולם בחכמה והנקודות הם מחכמה, לפיכך אמר ג' נקודות וכולם זרע קדש נמשכין מחכמה הנקראת קדש כנודע.

הסוד וכתב 'פקודא דא להפריש חלה. שהיא המלכות עשירית האיפה, להפרישה משמאל ולחברה בימין לכהן, והסוד מתבאר בגימטריא דחלה שעולה מ"ג דהיינו מיכאל גבריאל כדמטיק לקמיה.

ג. ש"ך (י"ד ס' שדו סק"פ), וז"ל: ולרמז חומש, יש ה' בסוף תיבת חלה, שהרי א' אפשר לכתוב ה' במנין מ"ג אלא בתיבת חלה, שהרי מיד כשתקח בידך מנין ה' ישאר בידך מנין ל"ח, דבש (ח"ב דרוש ד' ד"ה אבל העיין) שכתב: רבים חתרו לפרש דברי הש"ך באופנים שונים וילאו למצוא פתח הַתְּרָוָה, והוא ביאר, שכונתו ממה שקראו לחלה 'חלה' ולא 'לוי' שגם הוא בגימטריא מ"ג, והוא יותר מדוקדק כיון שמורה על לשון 'הפרשה' [עיי"ש שהאריך בה], על כרחק שרצו לכתוב אות ה' להורות על החומש, וכיון שכתבו ה' נשאר ל"ח ולכן הוצרכו לקרוא חלה עיי"ש. וראה עוד במתנות כהונה על המדרש (במדבר יח כא) שכתב באופן אחר: ה"א במילואו ה' א' רמז על החומש. ולדבריו יכוונה שמילוי א' של ה"א מורה על 'אחד על' חמש.

ד. ראה בגמרא (עירובין פג): תנו רבנן, 'ראשית עריסותיכם' כדי עיסותיכם, וכמה עיסותיכם, כדי עיסת המדבר, וכמה עיסת המדבר, דכתיב (שמות טו לו) 'והעומר עשירית האיפה הוא', מכאן אמרו, שבעה רבעים קמח ועוד חייבת בחלה, שהן ששה של ירושלמית, שהן חמשה של ציפורי, ע"כ. ובספר החינוך (מצוה שפה) ביאר: ודרשו זכרונם לברכה 'ראשית עריסותיכם', כדי עיסתכם, ועיסת המדבר היתה עומר, 'והעומר עשירית האיפה הוא', והאיפה שלש סאין, והסאה ששה קבין, וקב ארבעת לוגין, ולגו ששה ביצים, נמצאת האיפה תלי"ב ביצים, עשיריתה [-עשירית האיפה] מ"ג ביצים וחומש ביצה, וזהו שיעור עיסה המחוייבת בחלה.

ה. כתב הרמ"ק שמדבר כאן על החכמה שבמלכות והיא נקראת חד מחמש, וביאר לפי שהיא ' הנטלת מה', וחד היינו ' וחומש היינו ה', דהיינו שהחלה היא בחינת 'י, כיון שהיא מצד החכמה שבנתה את המלכות שהיא סוד אות 'י כי ' היא חכמה, היוצאת מה' שהמלכות היא בחינת ה'א תתאה, ובפרדס רמונים (שער יד פ"ד) האריך בענין זה שבחינת החכמה שבמלכות היא ה' שבה"א עיי"ש, ושורש הדברים הביא מהתיקוני זוהר (תיקון כט עג) 'ושכינתא תתאה מצוה כלילא מארבע אותון, איהי אתקריאת ' מסטרא דחכמה' [-ושכינה תתאה היינו המלכות נקראת מצוה

וְדָא סִימָן מְגִן, דְּאִיהוּ מִיכָא"ל נְבִיא"ל נּוּרִיא"ל. חֲלָה, שְׂכִינְתָא. דְּבִאֲתֵר דְּאֲלִין מְלָאכִין תַּמָּן, אֲבָהֶן תַּמָּן.

הַקָּדֶר וְהַכְּבוֹד

מצד החסד, גְּבִרְיָא"ל מצד הגבורה, נּוּרִיא"ל מצד התפארת, וְחֲלָה עצמה היא שְׂכִינְתָא - השכינה [-מלכות], שבזמן שהיא מתחברת עם המדות העליונות היא נקראת 'חלה'*. ומבאר שהטעם שהשכינה עתה נקראת 'חלה', כיון דְּבִאֲתֵר דְּאֲלִין מְלָאכִין תַּמָּן - שבמקום שאלו המלאכים מיכאל גבריא"ל נוריא"ל נמצאים שם, על ידי זה גם אֲבָהֶן תַּמָּן - האבות נמצאים שם, כי שלשה מלאכים אלו הם משמשים את השלשה אבות², ששניהם מושרש אחד, כנגד חסד גבורה

חלה המלכות עולה לבניה, בסוד 'אשת חיל עטרת בעלה' (משלי יב ד), ועל ידי זה נעשין ספירות חג"ת נ"ה של זעירי אנפין כל אחד כולל מעשר הרי חמשים¹, נמצאת המלכות אחד מחמשים, וכיון שעל ידה נעשו חמשים הרי היא נקראת ו'י, וְדָא - וזה, היינו המ"ג ביצים ועוד ו' המורה על החומש ביצה, הוא סִימָן מְגִן, דְּאִיהוּ - שהוא מרמז על ג' מלאכים אלו, המעלים את השכינה למעלה למדות העליונות², וראשי תיבות שלהם הוא מג"ן, והם מִיכָא"ל

מקורות וציטונים

נכללו החמשה בעשר אלא היתה אחת מחמשה, אמנם בהיותה עשרה בסוד 'אשת חיל עטרת בעלה' היא אחד מחמשים ודאי מפני שעל ידה נעשו החמשה חמשים על"כ.
 ועינין בעין חיים (שער דרושי הגלגל כללי ח"ג כלל ו) שני' שערי בינה מה' חסדים שבבינה נכללין בוא"ל ומתפשטין בו, דהיינו בחג"ת נ"ה שבו, וכן הוא בתקונין זוהר (דף ג) ה' 'עלאה [-בינה] אתפשטת עד הוד חמשין תרעין. ופירש שם הגר"א 'שהתפשטותה בה' ספירות ובה ג' תרעין עשר לכל ספירה.
 ח. רמ"ק והובא לעיל שהובאו דבריו, ובוזו ביאר מה שהקדים להקשות למה נקראת היא עצמה ו' אף שלכאורה היא רק חד מן חמשין, אלא כיון שעל ידה נעשו חמשין לכך נקראת היא עצמה ו'.
 ט. כתב בסוד ברקת (אוי"ח סי' תקו סק"ט) שהמלאכים הנזכרים שהם סוד מג"ן הם מעלים את השכינה עי"ש.
 י. עפ"י רמ"ק. ומבאר כי מה שקרא כאן נוריא"ל ולא אוריא"ל כמו בכל מקום שמונה מלאכי המרכבה שהם מיכאל גבריא"ל אוריא"ל [ורפאל], הוא כיון שאוריא"ל הוא מימין, וכאן עוסק במה שנתגדל התפארת על ידי הבינה שהיא משמאל ומצד זה הוא נוריא"ל.
 יא. רמ"ק בפרדס רמונים (שכ"ג פ"ח ערך חלה), וז"ל: כי החלה היא השכינה עם ג' אבות. ובקהלת יעקב (ערך ראשית) כתב: בחינת 'חלה' היא ממלכות כשמתחברת עם ג' אבות, וג' אבות הן מאירים בנצח הוד יסוד דידה, הרי חלה בחינת נצח הוד יסוד מלכות דנוקבא, וכן 'ראשית' גימטריא 'דא נצח הוד יסוד מלכות דנוקבא' עם ד' כוללים.

ומה שאות ו' היא בבניה, מובאר בדברי זוהר (תיקון ע' קנז): 'אין' א' כתר עלאה י' חכמה ו' בינה. ועיין פרדס רמונים (שער כו פ"ה) ובתוספת ביאור בבאורי הב"ח (שער ג פ"א) שם מובאר כי נון' פשוטה מורה על בינה, כי ראש הנו"ן הוא ' מורה על בינה, ותחתיה ו' המורה על התפארת [שהן ו' קצות], ובנו"ן פשוטה עוקצה התחתון מורה על המלכות, והכל ביושר בסוד קו האמצעי לעלות דרך שם ואל ביתה הרמתה.
 ומה שמתבאר כאן שאין מדבר כאן מבינה ממש אלא מהמלכות בשעה שהיא עולה בבניה, מתבאר במה שהוסיף שם הב"ח: ומציאות הנו"ן בעצמה היא המלכות, כי עיקר מציאות הן' היא עוקצה התחתון, ובזולת זה היא מציאת הו' שהיא י' על ו', ופרושו על דרך זה י' על ו' הוא בינה על התפארת, ומ"מ לא יתהוו מזה אלא ז', דהיינו מציאות בינה והו' קצות, ובהתחבר הנקודה היא עוקצה והוא מציאות מלכות למטה יהיה ו', וא"כ מי מציא מציאות הן' הוא מלכות וק"ל. וראה בדברי האריז"ל בזהר הרקיע (בראשית ד. ד"ה שאלת אות ז'): תבה ז' מורה על היות מלכות עטרת בעלה בסוד י' על ו' כנודע, ובהמשך מובאר שם סוד האות ו' שצורתה כצורת ז"ן אלא שזו קצרה וזו ארוכה, ומבאר שהיא ארוכה להראות על התפשטות הדינין למטה בסוד הנקבה, ולפיכך ו' פשוטה מורה תמיד על הנקבה כנודע כמו להם לכן אביהם אביון זה זכר וזה נקבה. וראה עוד בשערי אורה (שער י') פשוטה סוד המשכת שפע הברכה והרחמים מספירה לספירה עד הגיעם לספירת המלכות.

ז. עפ"י רמ"ק, וז"ל: הענין כי בחיות מימין י' ושמאל ה' נכללים בסוד קו האמצעי כאחד יעשה עשרה פעמים המש, דהיינו סוד גדולה גבורה תפארת נצח הוד נכללים בעשר עולים חמשים, וזה בסוד התפארת [-זעירי אנפין] מהבינה, שהיא סוד חמשים שערים והיינו ו' והוא בסוד 'אשת חיל עטרת בעלה' י' על ו' נעשה ו', והיינו סוד חד דהיינו י' מחמשין, שבהיותה בשמאל בשפלות ה' על י' לא

ז. עפ"י רמ"ק, וז"ל: הענין כי בחיות מימין י' ושמאל ה' נכללים בסוד קו האמצעי כאחד יעשה עשרה פעמים המש, דהיינו סוד גדולה גבורה תפארת נצח הוד נכללים בעשר עולים חמשים, וזה בסוד התפארת [-זעירי אנפין] מהבינה, שהיא סוד חמשים שערים והיינו ו' והוא בסוד 'אשת חיל עטרת בעלה' י' על ו' נעשה ו', והיינו סוד חד דהיינו י' מחמשין, שבהיותה בשמאל בשפלות ה' על י' לא

וּבְאֵתֶרָא דְאַבְהֵן תַּמָּן, שְׂכִינְתָא תַּמָּן.

וְכָה 'וַיְחַל', כִּה צְלִינָא, תְּרָא הוּא דְכְּתִיב (שמות לב יא) 'וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו יְהוָה אֱלֹהָיו', 'אֲדָנִי יְהוָה אֵתָה תְּחַלּוֹת

הַקְּתָר וְהַפְּבֹד

כשהיא מתחברת עם האבות²³, נרמז גם תיבת 'וַיְחַל', שהיא לשון חלה ותפילה, כי כִּה צְלִינָא - בה [-בשכינה] תלויה התפילה²⁴, ומביא ראה לזה ש'חלה' היא לשון 'תפילה', הֶדָא הוּא דְכְּתִיב - זה מה שכתוב בתפילת משה (שמות לב יא) 'וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו יְהוָה אֱלֹהָיו' - הרי שהתפילה נקראת בלשון 'חלה'²⁵, וכן הוא בפסוק שכתוב בתפילת משה בפרשת ואתחנן (דברים ג כד) 'אֲדָנִי יְהוָה אֵתָה תְּחַלּוֹת

תפארת²⁶, וּבְאֵתֶרָא דְאַבְהֵן תַּמָּן - ובמקום שהאבות שם, שְׂכִינְתָא תַּמָּן - השכינה נמצאת שם, כיון שהשכינה היא מקבלת מחסד גבורה תפארת²⁷, נמצא שעל ידי מצות חלה ששיעורה הוא סימן מג"ן כנגד שלשה מלאכים אלו מתחברת השכינה עם המדות העליונות, לכן השכינה בזמן שהיא מתחברת עם האבות היא נקראת 'חלה'²⁸.

אחר שביאר כי חלה היא סוד השכינה כשהיא עם ג' אבות, מאמר שהתפילה היא גם לשון חלה כיון שהיא תלויה בשכינה.

אמר עוד וְכָה - בשכינה שהיא סוד החלה

מקורות וציונים

איכא למצות חלה בערב שבת, דכתוב בתקונים ששבת נקרא בשם זה לפי שבאה לאדם נשמה יתירה עם ג' אבות, ורמז זה במילת שבת כי הש"ן דשבת בג' ראשין רומזת לג' ראשי אבות ומלת ב"ת רומזת על הנשמה הנקראת בת מלך, והנה כל זה רמזו גם כן בעיסה ובהפרשת חלה ממנה כמ"ש ברעיא מהימנא בפרשת שלח, דשיעור עיסה הוא מ"ג ביצים כמנזין 'חלה', וחומש ביצה רזנו לז"ן דגביה שייך חומש חד מחמשים, ובהתחבר הש"ן עם המ"ג נעשה מג"ן, והם ר"ת גבריאל מיכאל נוריאל, שהם כנגד אבות אברהם נגד מיכאל יצחק נגד גבריאל יעקב נגד נוריאל, ובמקום שיש אבות מתגלה שם כבוד השכינה שהיא בת מלך, ולכן מצות חלה בשבת חובה כי סוד שבת וחלה שוים.

זו. רמ"ק.

זו. רמ"ק וקרני אור. וראה בוהר (בראשית כד): 'דְּצֻלְתָּא יְהִי מְקוּחָ וְנָדָא שְׂכִינְתָא' [-כי התפילה שהיא מצוה, היא מלכות שכינה הקדושה, הנקראת (התלים קב א) 'תפילה לעני' כדאיתא בפרי עץ חיים (שער התפילה, הקדמה) (דמשק אליעזר שם)]. וכן הוא בשער הכוונות (הקדמה): דע כי כל תפילה היא בעולם העשייה בסוד 'תפילה לעני', והיא המלכות השואלת צרכיה ומתפללת אל זעיר אנופי, וסימנך (שם קס ד) 'ואני תפלה' [היינו המלכות הנקראת 'אני'].

וזהו הטעם שכל לשון תפלה נכתב בתורה בלשון שפית נפש כמו שאמר הכתוב (שמואל א' א טו) 'ואשפוך את נפשי לפני ה', והיא בחינת מלכות דאצילות או עולם העשייה הנקרא נפש.

ית. רמ"ק, וביאר שהתפילה שייכת ביהוד למדותו של משה, וז"ל: 'ובה ויחל'. הענין כי התפילות האבות תקנום, ולכן בבחינה זו שהשכינה בשלשה אבות היא נקראת חלה, תפלה ודא, ועם כל זה עיקר תפלה היא בחינתו בסוד קו האמצעי, דהיינו סוד משה רבינו ע"ה בבחינת הדעת ו', והיא עמו בסוד י' על ו'ן כדפירשנו, וזהו שאמר בה צלינא הדא

וכתב: וכשתדקדק בלשון הרעיא מהימנא שהבאתי שכתב דבאתר דאלין מלאכי חמן אבהן תמן, היינו דג' מלאכין אלין מיכאל גבריאל נוריאל גימטריא כמנזין אברהם יצחק יעקוב, ושניהן גימטריא כמנזין מורבבה שלמה עם ב' המלות.

יג. דמשק אליעזר, וז"ל: 'אבהן תמן'. כי כולם שורש אחד מיכאל הוא דרום [שהוא] חסד זה אברהם, גבריאל צפון [שהוא] גבורה זה יצחק, נוריאל בקו האמצעי [שהוא] מורה זה יעקב. וראה עוד בלקוטי תורה (למהר"א מוידיתשוב, שלח ד"ה ועיין ברע"מ) שהמלכות שנקראת חלה מתחברת עם חג"ת דאצילות שהם אבות, ועי"ש עוד מה שביאר בזה.

ובתורה אור (יתרו עב ע"ג) כתב: ההפרש שבין חיות הקדש שבמרכבה [-שהם המלאכים הנזכרים כאן], ובין האבות שהם הם המרכבה, שבחינת הגם שתמיד מרעישים ובטלים לאור אין סוף ב"ה וממשיכים משם, אין זה אלא השפעות שהוא כדי לקיים וחיות העולמות, אבל האבות הן הם המרכבה הנה ההעלמות וההמסכה יותר גבוה שהוא לחדש הנשמות, עי"ש שהאר"ן, ובתו"ד שם כתב על מעשיתו של ישראל: ולכן יש להם כח זה להעלות ולעורר המסכה עליהם הגבוה ורמה מאד, וכן על דרך זה כל המצות מעשיות שהם בעשייה גשמית יש מהן בבחינת העלאה כמו תרומות ומעשרות [וכן חלה על דרך זה].

יד. מתוק מדבש. וראה בוהר (יחזקאל:): תָּא תְּזִי, מְלֻבְּתָא קְדִישָׁא לָא קְבִיל מְלֻבְּתָא קְדִישָׁא שְׂלִמְתָּא, עַד דְּאִתְקַבַּר פְּאַקְבָּן, וְכַד אִתְקַבַּר פְּאַקְבָּן, אִתְקַבַּר גְּבִינְתָּא שְׂלִמְתָּא [-בא וראה, המלכות הקדושה לא מקבלת את השם מלכות קדושה שלימה, עד שהיא מתחברת באבות דהיינו חג"ת דזעיר אנופי, וכשהיא מתחברת עם האבות או היא נבנית בניגן שלם].

טו. עפ"י הרמ"ק בפרדס רמונים (שער כג פ"ה, ערך חלה) שחובב לעיל. וראה בזכר דוד (לכ"ב דוד ממוריא, מאמר ג פ"ג): וטעם אחר

לְהֵרֹאוֹת אֶת עֲבֹדְךָ (דברים ג כד).

וְכִּי תִּחְזֶה זְכוּת אַבּוֹת, וְכִּי תִּמְצֶה זְכוּת אַבּוֹת לְרִשְׁעִים, וְדָהּוּ מִקְבָּלִים אֲגָרִיָּהוּ בְּהַאי עֲלֵמָא.

דְּמִסְטָרָא דִּימִינָא, דְּתַמְן י' דְּאִיהוּ חֲכָמָה, שְׂרוּתָא דְּשָׂמָא דִּיהו"ה,

הַפְתָּר וְהַפְּבִיר

לְהֵרֹאוֹת אֶת עֲבֹדְךָ - מבואר שתפילה בְּהַאי עֲלֵמָא - שהם מקבלים שכרם בעולם הזה, לכן לא עומדת להם הזכות אבות לעולם הבא.²²

ומבאר החילוק בין הצדיקים לרשעים מדוע לצדיקים חלה על ידה זכות אבות ולרשעים תמה, כיון דְּמִסְטָרָא דִּימִינָא - שמצד ימין שהוא החסד²³, דְּתַמְן י' דְּאִיהוּ חֲכָמָה - ששם נמצאת בחינת י' שהיא סוד החכמה²⁴, היא היו"ד שהיא שְׂרוּתָא דְּשָׂמָא דִּיהו"ה - ההתחלה של שם הוי"ה ב"ה, שם נאחזת השכינה על ידי מעשה הצדיקים²⁵,

מוסיף לבאר שעל ידי השכינה חלה זכות אבות, ומבאר איך מצד אחד על ידה חלה זכות לצדיקים ומצד שני על ידה תמה הזכות לרשעים.

וְכִּי - בשכינה²⁶, חֲלָה - מתחלת, על ידה זְכוּת אַבּוֹת לצדיקים²⁷, וְכִּי - בשכינה, בשעה שמורידים אותה למטה הרשעים בעונותיהם, תִּמְצֶה זְכוּת אַבּוֹת לְרִשְׁעִים - נגמרת זכות אבות לרשעים, כיון דְּהוּוּ מִקְבָּלִים אֲגָרִיָּהוּ

ע"י השכינה חלה זכות אבות

מקורות וציטוטים

א. רמ"ק, וביאר על פי דרכו שמדבר כאן על המלכות בבחינת ה' שלה, שעולה למעלה על הו"ה שהם בחינת האבות בבחינת ג' קוין, ועל ידי שעולה על גביהם הרי היא נעשית מקור לשפע, וכמו שנתבאר לעיל בסוד 'אשת חיל עטרת בעלה'.
ב. רמ"ק ודמשק אליעזר, וביאר הרמ"ק עפ"י דרכו, כיון שהרשעים משפילים את ה' למטה מ'הו"ה' שהיא עומדת אחר ה' אחרונה, ולכן יש להם שכר בעולם הזה שהוא למטה, שהרי שכרם למטה, ולכן תמה להם זכות אבות שאין מקור הזכות והאור גובר, וכמו שמבאר להלן, ובדמשק אליעזר ביאר: שלא מועילה הזכות אבות כיון שהם מקבלים שכרם בעוה"ז, מה שאין כן ישראל הקדושים היה להם דחוקת, דוחקא בתר דוחקא בפרנסה, והיה בהם עול מלכות שמים שלימה בכל יום, ולא היו מענגין בעוה"ז כלל אלא בהכרח גדול מה שהגוף צריך, ע"כ.
ג. רמ"ק ודמשק אליעזר.
ד. מתוק מדבש. ענין זה נזכר בוהר פעמים רבות, ראה זוהר (פנחס, להלן רלב. רמז), ובתיקוני זוהר (הקדמה ו: תיקון יח לב. ועוד). וביאר בפרדס רמונים (שער כ פ"ג): 'רומז לחכמה שנקרא י' שהוא גולם בלא צורה, והענין שבימין נמצאת החכמה, כיון שהחכמה היא שורש קו הימני וכולל כל קו ימני כנודע, ועינין בזה בהערה להלן בענין רמ"ח מצות עשה בימינא מה שנתבאר עוד בזה.
ה. רמ"ק, וכמו שיתבאר להלן, ובפרט על ידי מצות חלה שמעלה על ידה את המלכות למעלה כמו שנתבאר לעיל, וראה בספר גבורת אריה (פרשת בראשית ב.) שביאר בדברי הזוהר כאן ענין זה שעל ידי מצות חלה מחזיר את אור החכמה שמלכות לשרשו לחכמה עיי"ש.

הוא דכתיב 'ויחל משה' למדתו, והוא שאמר 'את פני יהו"ה חכמה, אלהיו' בינה, כדפירשו בוהר פרשת ואתחנן שלהי הפרשה, ולהיות יסודו בסוד י' דהיינו חמשים, היה ענין תפלתו אדוני' יהו"ה [בניקוד אלהים], אלו קשר המלכות עם הבינה על ידי קו האמצעי, ובה נרמז כל הסוד והיינו סוד ישראל קו האמצעי הנוטל החלה ליתנה בימין כדפירשנו.
י. כן נראה מנפשות המפרשים [הגא"ר ודמשק אליעזר עיי"ש] שפסוק זה הוא גם כן המשך לענין הקודם שאמר 'ובה צלינא'. ובמשכיל לדוד (פרשת ואתחנן) ביאר את לשון התפילה כאן, וכתב: החלות מלשון ויחל דהיינו תפלה, ובא בלשון מפעיל כלומר נתת לי מקום להתפלל.
וברמ"ק ביאר התוספת שבפסוק זה שיש כאן ענין נוסף הנרמז בתיבת 'חלה', וז"ל: 'ויהי פירוש חלה גם כן לשון תחלה, שהיא תחילה לאבות וראש להם ממעלה למטה בסוד 'אשת חיל עטרת בעלה' [כמו שנתבאר לעיל בסוד מצות חלה], והיינו אומרנו 'אתה החלות' לשון חלה, 'להראות את עבדך את גדלך' חסד, 'ואת ירך הזוקק' גבורה, 'אשר מי אל בשמים' תפארת, והיינו שלשה אבות [-שהם חסד גבורה תפארת], ולכן היא [-המלכות] והם [-האבות שהם חג"ת] ראש תפלתנו בכל מקום.
כ. רמ"ק, ובדמשק אליעזר ביאר 'ובה' שהכוונה בתפילת משה שעל ידה חלה זכות אבות דהיינו שהמשיך על תפארת ומלכות התלת מוחין, ונעשה על ידי זה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה. וכן הוא בליקוטי מוה"ר"ן (תורה נה ח), וז"ל שם: ועל ידי תפילה כתקוננו מתנוצץ אור זכות אבות, בבחינת 'חלה זכות אבות', וזה נעשה על ידי תפילת כתקוננו, כי חלה זכות אבות על ידי 'ויחל משה' על ידי בחינת תפלה.

דאיהו אחזי זכותא על בנהא מינינא, דתמן רמ"ח פקודין דעשה. מסטרא דאת ה' בתראה, דאיהו לשמאלא דגבורה, דתמן לא תעשה, דאינון שס"ה, דתמן גהונן רשעים גמורים, תמה לון זכות אבות, ואתהפך לון שם יהו"ה הוה"י. ואוליפנא מהמן הרשע,

הפך והפך

דְתָמָן לֹא תַעֲשֶׂה - ששם מגיע הפגם של מה שעוברים על מצוות לא תעשה^כ, דְאִינוּן שְׁס"ה - שהם שס"ה, וכיון שהורידו אותה למטה, נמצא דְתָמָן גְּדוּנֵין רְשָׁעִים גְּמוּרִים - ששם גדונים הרשעים הגמורים, כיון שְתָמָה לון זְכוּת אָבוֹת - שנגמרה להם זכות אבות על ידי מעשיהם הרעים שהורידו את השכינה למטה ממקומה^{כז}, וְלֹכֵן אֶתְהַפֵּךְ לון שָׁם יְהו"ה לְהוּה"י - נהפך להם שם יהו"ה ביושר המורה על רחמים, להיפוך ונעשה הוה"י המורה על דין, כיון שהורידו את ה' שבמלכות למטה תחת ה' במקום העליונה למעלה מה' ראשונה, וְאוּלִיפְנָא מְהֵמן הַרְשָׁע - ולמדנו מהמן הרשע, דבר זה שצירוף השם בסדר הוה"י מורה על דינים קשים^ל, שבשעה שרצה

לכן על ידי השכינה חלה זכות אבות לצדיקים, כיון דְאִיהוּ - שהוא, דהיינו שם הו"ה כשהו"ד בתחילתו הרי הוא נעשה מקור לרחמים^מ, וְאֶחָזִי זְכוּתָא עַל בְּנֵהָ - ומראה זכות על בניה של השכינה הם ישראל, מִמִּינָא - מכח צד הימין שהוא צד החסד, כיון שעל ידי מעשיהם הטובים היא נמצאת שם, דְתָמָן רמ"ח פְּקוּדֵין דְעֵשֶׂה - ששם מושרשים רמ"ח מצוות עשה שהצדיקים מקיימים^נ.

מה שאין כן על ידי מעשי הרשעים השכינה נמצאת מְסֻטְרָא דְאֵת ה' בְּתֵרָאָה - מהצד של אות ה' אחרונה של שם הו"ה, דְאִיהִי לְשִׁמְאֵלָא דְגְבוּרָה - שהיא מבחינת השמאל שהוא צד הגבורה, דהיינו שעל ידי מעשיהם הרעים מורידים אותה למטה, כיון

מקורות וציונים

עשה, ומסטרא דשמאלא אחוזה המלכות בזעיר אנפין מוכח מצוות לא תעשה.

מבואר עוד בתיקוני זוהר (תיקון י"ח לה) 'פקודין דעשה אינון מימינא דתמן חכמה', וביאר שם הרמ"ק (אור יקר כרך ה' עמ' מא): שכשאדם עושה מצוה התועלת מגיע לכל מקומות שורש מציאותם, והא כיצד פקודין דעשה אינון מימינא פירוש שעיקרם בכל אותם המדות הימניות, דהיינו שהם מן החסד שבה סוד אברהם, רמ"ח איברים, רמ"ח אורות, וכל אור ואור מהם מאיר למעלה דבק עם החכמה [-שהיא בקו ימין למעלה מן החסד], וכל המקיים את המצוה הוא מאיר את האור ההוא משורשו שהוא חכמה וזה שאמר 'אינון מימינא דתמן חכמה'.

כח. רמ"ק.

כט. רמ"ק.

ל. רמ"ק ודמשק אליעזר. וראה בתיקוני זוהר (הקדמה י) 'הוה"י כד נוקבין שלטין על דכורין [-כשאותיות הנקבות שהם ה' ראשונה בניה, וה' אחרונה מלכות שלטות על אותיות הוה"י שהם ה' חכמה, ו' תפארת], דינא אחזי בעלמא ומיתה ועוני [-הדין נראה בעולם ויש מיתה ועוני].

כו. רמ"ק. וגרס כגריסתינו 'דאיהו', וכן היא הגירסא בכל הדפוסים. ובמתוק מדבש גרס 'דאיהי אחזי זכותא על בנהא' ופירש על

השכינה שהיא מראה זכות על בניה הצדיקים.
כו. רמ"ק. וכתב שבא לבאר כאן מדוע אמר שכשהיא למעלה היא מלמדת זכות על ישראל, שלכאורה בהיותה למעלה מה לה עם ישראל, אדרבא בהיותה למטה היא שוכנת בתחתונים, ולזה אמרו 'דתמן רמ"ח פקודין', דהיינו בעסק המצוות שישאר עוסקין מעלים אותה למעלה, להיותה ראש לזכות והאור גובר, ומשכנת אליהם בצד החסד דהיינו אברהם רמ"ח, ששם רמ"ח פקודין שהם רמ"ח אורות, רמ"ח מקורות, בסוד ברוגו 'רחם' תזכור. וענין זה מבוואר בתיקוני זוהר (תיקון סט עב) 'פקודין דעשה מסטרא דמינא דאיהו רחמי דלכילן באברהם ועלייהו אתמר (חבקוק ג ב) 'ברוגו רחם תזכור'.

וראה עוד בתיקוני זוהר (תיקון כא ס) 'דשכינתא אתקריאת מצות עשה מסטרא דמינא', וביאר שם בבאר לחי רואי: על פי דברי הארז"ל (לקוטי תורה פ"ב באישת' בהקדמה לטעמי המצות) שבדבריו מבוואר דמסטרא דמינא אחוזה המלכות בזעיר אנפין כבח המצות

ספר פרשת שלח דף קעד ע"א - רע"ב תזתר

יְקַבֵּל זֶה אֵינָנו שְׁנָה לִי (אסתר ה יג). (ע"כ רעיא מהימנא)

הַתְּתָר וְהַכְּבוֹד

תקנה את זה על ידי שאמרה 'לבא ה'מלך ו'המן ה'יום' (שם פסוק ד) ראשי תיבות יהו"ה שהוא השם ביושר ל.

לכלות את ישראל אמר (אסתר ה יג) 'יְקַבֵּל זֶה אֵינָנו שְׁנָה לִי' - סופי תיבות הוה"י, וכוננתו היה כדי להחיל דינים על ישראל ל, ואסתר

מקורות וציונים

צרופו הוה"י בהיפך אשר הוא סוד הדין, לכן הזכיר המן השם בהיפך זה איננו שויה ליי ס"ת 'הוה"י', ואסתר רצתה להמשיך את הרחמים והזכירה הו"ה ביושר, 'לבא ה'מלך ו'המן ה'יום ר"ת יהו"ה, והקדוש ברוך הוא הסכים עם אסתר בבחינה אחת רחמים לישראל, ועם המן לבחינה אחת דין להמן, 'נגוף ורפוא' 'נגוף' להמן 'ורפוא' לישראל.
ל. רמ"ק. והוסיף: והיינו סוד החלה ובזאת המצוה היא מותהפכת משמאל לימין, והיינו סוד החלה הנתנת לכתן כנוכר.

א. רמ"ק ודמשק אליעזר. וכתב הרמ"ק: אורוים הם הרשעים שמהפכין מדת רחמים דהיינו יהו"ה למדת הדין דהיינו הוה"י, וכן גלה המן כשראה כי' כלתה' אליו' הרעה' (אסתר ז ז) מצד מרדכי, והוא היה מהפך הוה"י וכל זה איננו שויה ליי, שהיה טורח סמאל' המן להפך השם, ואסתר מתקנת 'לבא ה'מלך ו'המן ה'יום.
וראה בפרי עין חיים (שער הפורים פ"ו) שכתב: טעם הסכמת המן לגזור הגורה על ישראל באדר יותר מבשאר חדשים, מפני כי "ב' אדרים הם נגד י"ב צרופי הו"ה, והוא החודש הזה [אדר] אשר

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" >

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

ביאור נפלא כזה טרם בא לעולם

גדולי הצדיקים שליט"א מעידים:

אור הגאולה לישרי לב